

ŁÓDZKI UNIWERSYTET TRZECIEGO WIEKU
im. HELENY KRETZ

BIULETYN

Łódź

październik 2024

Nr 1 (48)

rok akademicki 2024/2025

Od redakcji

I znowu jubileusz! Przeżyliśmy go w czerwcu, teraz możemy powspominać. Nic dziwnego, że spora część tego Biuletynu prezentuje teksty i zdjęcia nawiązujące do obchodów naszej 45. rocznicy. Nawet wstęp pani prezes Alicji Korytkowskiej w znacznej części jest poświęcony tym sprawom.

A co poza jubileuszem? Nietypowo wygląda rubryka *Nasza rozmowa*, bo tym razem rozmowy są dwie i obie z prowadzącymi sekcję plastyczną. Interesująco wypada zestawienie opinii pana Jarosława Żery, związanego z nami od lat dziesięciu – i pani Joanny Miklaszewskiej, która pracuje ze słuchaczami ŁUTW dopiero od roku. Jakże podobnie widzą swoją rolę!

Troszkę miejsca udało się wygospodarować do pokazania, co nowego działo się w sekcjach. No i informacje, których wszyscy zawsze szukają, czyli tabele z rozkładem zajęć, propozycje wycieczek i spacerów. Czytajcie, korzystajcie.

Miłej lektury.

Spis treści

3	Głos ma prezes Alicja Korytkowska
7	Nasze 45-lecie
9	O naszej rocznicy
11, 20	Jubileuszowa fotokronika
12	Wydarzenia: Goście z Europy; Człowiek w zagrożeniu; Chór z wizytą; Dojrzałość nie wyklucza.
15	W sekcjach: Dzień Kobiet w sekcji historii sztuki; Sztuka dotyku; To jest GENialne!; Plener plastyczny; Nasi znowu nagrodzeni
18	Nasza rozmowa: Joanna Miklaszewska-Sierakowska
19	Nasza rozmowa: Jarosław Żero
21	Lektoraty
22	Wykłady
24	Sekcje
26	Tematy zajęć w sekcjach
31	W sekcjach: Sowiźrzał krotochwilny i rybałt zabawny... Esperantyści na kongresie
32	Turystyka: wycieczki i spacery
34	Turystyka. Henryk Gralak: Szczecin był nasz!
35	Fotokronika
36	Byli wśród nas: Wanda Nowakowska; Maria Rogozińska
38	Dorobek artystyczny: sekcje plastyczne
40	Dorobek artystyczny: warsztaty fotograficzne
42	Dorobek artystyczny: warsztaty literackie

Koleżanki i Koledzy!

Witam wszystkich bardzo serdecznie i cieszę się wraz z wami, że rozpoczynamy kolejny, już 46. rok działalności Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz. Życzę, aby przyniósł nam wiele radości i satysfakcji. Najgoręcej witam tych, którzy w tym roku zdecydowali się dołączyć do naszego grona. To dobry wybór, bo u nas nie tylko można nabyć nowych umiejętności i kompetencji, ale także poznać ciekawych ludzi.

Za nami gorący okres jubileuszu 45-lecia działalności. Obchody były skromne, lecz mimo to wymagały pracy i zaangażowania wielu osób. W tym miejscu muszę wymienić najważniejsze punkty uroczystości i nazwiska tych, dzięki którym możliwa była realizacja zamierzeń.

Koncert w Filharmonii Łódzkiej

Relację z tego wydarzenia znajdują Państwo na str. 7., tutaj chcę imiennie wielu osobom podziękować.

I tak: kolejny raz ogromną życzliwość okazał nam dyrektor Filharmonii Łódzkiej **Tomasz Bęben**. To człowiek wielkiego serca, który już wcześniej użyczał nam gościny. Od nas wszystkich przekazuję serdeczne słowa podziękowania zarówno panu dyrektorowi, jak i wszystkim pracownikom FŁ, z panią **Sylwią Lewicką** na czele. Organizacji wyjątkowego koncertu *A w sercach ciągle maj.... czyli lirycznie i romantycznie* podjęli się pracownicy Akademii Muzycznej w Łodzi: dr hab. **Anna Liszewska** i prof. dr hab. **Ziemowit Wojtczak**. To nasi wieloletni wykładowcy, którzy wprowadzają nas w piękny i zaczarowany świat muzyki. Obydwoje wystąpili w czasie koncertu: Ziemowit Wojtczak (baryton) wraz **Cezarym Saneckim** (fortepian) w recitalu *Polska liryka wokalna*, a Anna Liszewska – grając na fortepianie w duecie z dr hab. **Hanną Holeksą** (*Muzyka romantyczna na fortepian na cztery ręce*). Dzięki patronatowi STOART i łódzkiego Oddziału SPAM wszyscy wykonawcy oraz prowadząca koncert **Aleksandra Bęben** wystąpili całkowicie nieodpłatnie. Z dumą dodam, że w pierwszej części koncertu oklaskiwaliśmy chór ŁUTW pod kierownictwem **Aleksandry Rylko-Sutowicz**.

Prosimy o wpłacanie czesnego na rachunek bankowy ŁUTW:

30 1090 1304 0000 0000 3011 6015

w tytule wpłaty wpisując imię, nazwisko i nr legitymacji członka.

**Wspomagaj ŁUTW 1,5% swojego podatku.
ŁUTW jest organizacją Pożytku Publicznego
KRS nr 0000187020**

Jak zwykle zwracamy się z apelem,
aby rozliczając się z dochodów za rok 2024,
przekazali Państwo 1,5 proc. podatku na rzecz naszego
Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku.

Główne uroczystości w auli przy ul. Lindleya

Odbyły się 5 czerwca i także są opisane w następnym tekście. Przywołuje on nazwiska koleżanek odznaczonych Srebrnymi Krzyżami Zasługi przez wojewodę **Dorotę Ryl** oraz słuchaczek, które otrzymały z rąk **Bartosza Domaszewicza**, Przewodniczącego Rady Miasta Łodzi, Odznaki za Zasługi dla m. Łodzi.

W tym miejscu pragnę wymienić nazwiska najaktywniejszych słuchaczek, uhonorowanych dyplomami przez Zarząd ŁUTW. Są to koleżanki: **Elżbieta Bukowska, Anna Jalmużny, Wanda Jankowska, Irena Kasprzak, Wiesława Kozłowska, Barbara Krajewska, Maria Malec, Jolanta Piech, Roma Szczocarz i Barbara Uptas.**

Zarząd wyróżnił także naszych 90-latków oraz słuchaczki o najdłuższym stażu. Podziękowaliśmy również wykładowcom i dziekanom wydziałów Uniwersytetu Łódzkiego, którzy nam szczególnie pomogli, a także współpracującym z nami instytucjom.

fol. Marek Marciniak

Wystawa prac słuchaczy ŁUTW w holu auli przy ul. Lindleya

Jej zorganizowanie wymagało wielkiego wysiłku: trzeba było zebrać i odpowiednio zaprezentować wybrane prace naszych słuchaczy oraz pożyczyć w rozmaitych miejscach odpowiedni sprzęt. Była za to odpowiedzialna wiceprezes Irena Kujawska wraz ze starostami sekcji plastycznych i warsztatów fotograficznych. Dzięki dużej grupie zaangażowanych osób udało się to skomplikowane przedsięwzięcie przeprowadzić. Wszystkim za to dziękuję, a zwłaszcza kol. **Irenie Kujawskiej**. Warto także podkreślić, że pan **Jarosław Żero**, prowadzący zajęcia plastyczne, aktywnie włączył się w organizację wystawy, ponadto wykonał dla nas nieodpłatnie projekt plakatu jubileuszowego (tak samo, jak pięć lat temu). Przy wystawie bardzo pomagał nasz kolega **Marek Marciniak**, któremu także zawdzięczamy wiele zdjęć z jubileuszowych wydarzeń. Wszystkim bardzo, bardzo dziękuję.

Przygotowanie do druku jubileuszowych wydawnictw

Tradycja jest, iż z okazji kolejnych jubileuszy wydajemy specjalne publikacje. Są to przede wszystkim *Fascynacje profesorów i słuchaczy*, w których jedni i drudzy opisują najistotniejsze, ich zdaniem, wydarzenia ostatnich pięciu lat. Ponadto powstały tomiki, prezentujące dokonania artystyczne naszych słuchaczy: *Przebłyksi*, przygotowane w ramach warsztatów literackich, album z reprodukcjami obrazów uczestników dwóch sekcji plastycznych oraz album ze zdjęciami uczestników warsztatów fotograficznych. Wydawnictwa te dokumentują naszą działalność i są trwałym dowodem efektów pracy seniorów.

Realizacji tego niezwykle ważnego dla działalności ŁUTW przedsięwzięcia podjęła się – już kolejny raz – nasza koleżanka, redaktor naczelna Biuletynu **Maria Sondej**. W mojej ocenie zadanie to zostało wykonane znakomicie! Wiem, jak trudno wyegzekwować teksty od tak dużej liczby autorów; wiem, jak czasochłonny jest kontakt z prowadzącymi zajęcia, aby dokonali wyboru prac; wiem, jak dużo czasu zajmują prace redakcyjne i korektorskie. Po blisko rocznej, intensywnej pracy koleżanki Marii Sondej to wszystko zostało wykonane w terminie. I, co bardzo ważne, dzięki jej zaangażowaniu udało się ograniczyć koszty tegorocznych wydawnictw w stosunku do tych z poprzedniego jubileuszu.

Ale wspomnieć także trzeba, że przy *Fascynacjach* współpracowała koleżanka **Aleksandra Wiktorowska**, a czasochłonną korektę wszystkich wydawnictw zapewniła dr **Danuta Zawilska**. I jeszcze jedno: prowadzący warsztaty fotograficzne mgr **Grzegorz Nowak** nie tylko dokonał wyboru najlepszych prac swoich słuchaczy, ale opracował bardzo interesujący układ jubileuszowego albumu. Dziękuję wam wszystkim z całego serca!

Na koniec: kol. **Barbara Gorzelańczyk** wraz z gronem koleżanek i kolegów przygotowała w bardzo krótkim czasie kilkaset toreb z materiałami jubileuszowymi, zaś kol. **Anna Chmal** odpowiadała za zaproszenie innych utw, zarówno z Łodzi, jak i z województwa łódzkiego, oraz najstarszego w Polsce UTW z Warszawy. Dziękuję obydwóm koleżankom za sprawne wykonanie swoich zadań. I jeszcze: uczestnicy sekcji plastycznych przekazali Zarządowi swoje obrazy, które ofiarowujemy współpracującym z nami ludziom i instytucjom. Dziękujemy.

Pełniejsze informacje o naszym jubileuszu (ze zdjęciami włącznie!) znajdują się w dalszej części Biuletynu, są także na naszej stronie internetowej. Tam są również umieszczone audycje Radia SoVo, które relacjonują obydwa dni jubileuszowe. Przygotowały je koleżanki: **Jolanta Grzybowska**, **Wanda Jankowska** i **Maria Sondej**.

Niestety, nie udało się pozyskać żadnego projektu, który choć w części pokryłby koszty wydarzeń jubileuszowych. Na szczęście nie zawiedli sponsorzy: profesor **Marek Belka** sfinansował poczęstunek dla naszych gości z innych utw, którzy brali udział w uroczystościach; **Przedsiębiorstwo Ogrodnicze Joanna Maciejewska** zapewniło dekoracje kwiatowe; profesor **Włodzimierz Nykiel** dokonał wpłaty na konto ŁUTW. Z całego serca dziękuję za finansowe wsparcie organizacji jubileuszu.

A teraz kilka zdań na temat oferty edukacyjnej na kolejny semestr. Mam nadzieję, że wśród wielu propozycji każdy znajdzie coś ciekawego dla siebie.

Postanowiliśmy w bieżącym semestrze uruchomić kurs nauki gry w brydża. Szczegóły na str. 10. Zainteresowani muszą szybko podjąć decyzję, bo liczba miejsc jest ograniczona.

Z ogromną przykrością informuję, iż musimy zawiesić działalność sekcji *Nowe technologie*; prowadzący ją mgr **Dawid Grzelak** zrezygnował ze współpracy z powodu wielu innych obowiązków. Bardzo żałujemy i mamy nadzieję, że w kolejnym semestrze uda się ponownie działalność tej sekcji uruchomić.

Jeszcze kilka sugestii, kierowanych zwłaszcza do nowych koleżanek i kolegów.

Bardzo zachęcam do uczestnictwa w wykładach ogólnych, które zapewniają wiedzę z różnych dziedzin nauki i kultury. Przy okazji można także uzyskać informacje z ostatniej chwili na temat wydarzeń, nieuwzględnionych w Biuletynie, a przed wykładami często są przyjmowane zapisy na dodatkowe zajęcia (np. zwiedzanie muzeów, wycieczki turystyczne itp.). Źródłem różnorodnych informacji są także bieżące ogłoszenia na tablicy informacyjnej w holu przed aulą.

fot. Zbigniew Januszek

Jubileuszowy koncert w Filharmonii Łódzkiej, 3 czerwca 2024

Zwracam się z apelem do tych, którzy lubią i potrafią śpiewać: **nasz chór czeka na nowych członków!** Rekrutacja przed próbami w dniach 21 i 28 października. Gorąco polecam: świetna atmosfera, znakomita prowadząca, możliwość występów nie tylko dla naszych słuchaczy, uczestnictwo w konkursach.

I na koniec: namawiam Państwa na **sobotnie spacer po Łodzi**. To znakomita okazja, aby z profesjonalnym przewodnikiem poznawać ciekawe miejsca naszego miasta i obserwować jego zmieniające się, coraz piękniejsze oblicze.

Alicja Korytkowska

Nasze 45-lecie

W czerwcu 2024 zakończenie roku akademickiego było nietypowe, bowiem obchodziliśmy jubileusz 45-lecia istnienia. Przypominamy, że ŁUTW im. Heleny Kretz jest najstarszą tego typu placówką w Łodzi i jedną z najstarszych w Polsce!

Świętowanie rozpoczęliśmy już 3 czerwca od uroczystego koncertu w Filharmonii Łódzkiej, na który były rozprawdane odrębne zaproszenia.

Wieczór, prowadzony przez **Aleksandrę Bęben**, składał się z trzech części. Pierwszą wypełnił chór ŁUTW, którym kieruje **Aleksandra Ryłko-Sutowicz**. Rozpoczął on występ okolicznościowym utworem *Razem już 45 lat* do melodii skomponowanej przed laty przez poprzednią chórmiestrzynię, panią Irenę Ejsmont. W repertuarze chóru znalazły się także m.in. *Pamięć* – fragment z musicalu *Koty* Andrew Loyda Webbera czy Włodzimierza Korcza *Rozkołysz pieśnią świat*.

W części drugiej królował baryton **Ziemowit Wojtczak**, profesor Akademii Muzycznej, bardzo lubiany przez słuchaczy ŁUTW wykładowca, któremu towarzyszył przy fortepianie **Cezary Sanecki**. W programie tej nostalgicznej części koncertu znalazły się zarówno utwory Stanisława Moniuszki, Mieczysława Karłowicza czy Fryderyka Chopina, jak i twórców nam współczesnych: Tadeusza Bairda oraz Henryka Czyży, który dwukrotnie – w sumie przez kilkanaście lat – był kierownikiem artystycznym i pierwszym dyrygentem Filharmonii Łódzkiej.

Ostatnia część koncertu to występ znakomitego Bacewicz Piano Duo, czyli **Hanny Holeksy** i **Anny Liszewskiej**. Panie wykonały m.in. *Fantazję f-moll D.940* Franza Schuberta na fortepian na cztery ręce – to jedno z najważniejszych dzieł fortepianowych tego kompozytora, które powstało w ostatnim roku życia artysty.

fot. Zbigniew Januszek

Główne obchody jubileuszowe odbyły się 5 czerwca w znanej nam doskonale z cotygodniowych wykładów auli im. prof. Wacława Szuberta przy ul. Lindleya. Na uroczystość licznie przybyli zaproszeni goście, wśród których byli: wojewoda Łódzki – **Dorota Ryl**, wiceprezydent Łodzi – **Małgorzata Moskwa-Wodnicka**,

przewodniczący Rady Miasta Łodzi – **Bartosz Domaszewicz**, europoseł – **Dariusz Joński**. Instytucje od lat z nami współpracujące reprezentowali przede wszystkim naukowcy z Uniwersytetu Łódzkiego: prof. dr hab. **Agnieszka Kurczewska** (prorektor), prof. dr hab. **Joanna Jabłkowska** (dziekan Wydziału Filologicznego), prof. dr hab. **Maciej Kokoszko** (dziekan Wydziału Filozoficzno-Historycznego), prof. dr hab. **Arkadiusz Waśniński** (prodziekan Wydziału Nauk o Wychowaniu). Zaszczycili nas także swoją obecnością: **Joanna Mądrzak** (dyrektor Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej im. Marszałka Józefa Piłsudskiego), **Tomasz Bęben** (dyrektor Filharmonii Łódzkiej), **Janina Tropisz** (Obywatelski Parlament Seniorów) oraz koleżanki i koledzy z innych utw w Łodzi i województwie. Przyjechała także delegacja Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Haliny Szwarz w Warszawie, który powstał w 1975 roku jako pierwszy w Polsce.

Prezes **Alicja Korytkowska** serdecznie dziękowała wszystkim osobom i instytucjom, które pomagają nam w działalności. Do podziękowań dołączone były obrazy, namalowane przez uczestników zajęć plastycznych w ŁUTW.

Uroczystym elementem jubileuszu było wręczenie naszym zasłużonym słuchaczkom (tym razem nie było ani jednego mężczyzny!) medali i odznaczeń. Srebrne Krzyże Zasługi pani wojewoda wręczyła kol. kol. **Barbarze Gorzelańczyk** i **Irenie Kujawskiej**, zaś koleżanki: **Anna Jaskułowska**, **Janina Kiwalska**, **Urszula Portalewska** i **Sylvia Tarowska** otrzymały Odznaki za Zasługi dla Miasta Łodzi z rąk przewodniczącego RMŁ Bartosza Domaszewicza. Liczna grupa najaktywniejszych słuchaczek (znowu same kobiety...) oraz panie, które ukończyły 90 lat i nadal są czynnymi członkiniami naszego stowarzyszenia, zostały uhonorowane kwiatami i dyplomami ŁUTW.

To wszystko działo się w auli. Ale nie mniej ciekawie było w holu, gdzie na licznych sztalugach eksponowano obrazy, które powstały w dwóch sekcjach plastycznych naszego utw oraz zdjęcia, będące efektem pracy uczestników warsztatów fotograficznych. W gablotach wyłożone zostały okolicznościowe wydawnictwa, które są przygotowywane co pięć lat, poczynawszy od roku 1994, gdy obchodziliśmy 15-lecie. Tym razem zarówno goście, jak i członkowie ŁUTW otrzymali cztery publikacje: *Fascynacje profesorów i słuchaczy*, *Przebłęyski* – tomik prac powstałych na warsztatach literackich oraz dwa albumy, przedstawiające dokonania sekcji plastycznych i warsztatów fotograficznych.

Jest co czytać i oglądać.

Długo będziemy wspominać tę wspaniałą uroczystość. Do następnego jubileuszu! Bo, kochani, to już za pięć lat!

Kto spośród członków ŁUTW w roku akademickim 2023-2024 nie mógł uczestniczyć w jubileuszowych obchodach, może przeznaczone dla siebie publikacje odebrać w holu auli przy ul. Lindleya, przed wykładami ogólnymi w dniach 21 i 23 października.

O naszej rocznicy:

- Na stronie <https://www.facebook.com/FilharmoniaLodzka> ukazała się notka, poświęcona naszemu jubileuszowi. Jej autorka, **Sylvia Lewicka**, informuje o tym, że dyrektor **Tomasz Bęben** złożył na ręce prezes **Alicji Korytkowskiej** list gratulacyjny. Oto jego fragment: *Proszę przyjąć serdeczne gratulacje z okazji 45-lecia działalności Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz. Tak piękny jubileusz to dowód na to, że ciekawość świata, żywość intelektualna i optymizm nigdy się nie starzeję.*

W dalszej części tekstu na Fb czytamy: *Studenci ŁUTW zarażają innych niezależną od wieku młodzieńczą energią i niewyczerpanym zapalem. To spośród nich rekrutuje się wielu słuchaczy koncertów Filharmonii Łódzkiej – słuchaczy uważnych, skupionych, wrażliwych na piękno.*

Dodajmy, że liczny udział naszych słuchaczy w koncertach FŁ to zasługa koleżanki **Sylvii Tarowskiej**, która w czasie jubileuszowej uroczystości otrzymała z rąk przewodniczącego RM Odznakę za Zasługi dla Miasta Łodzi. Jej nazwisko także pada w cytowanym powyżej tekście.

Więcej na stronie ŁUTW w zakładce Nasze wydarzenia / Koncert w Filharmonii.

- Łódź.pl z 7 czerwca 2024 (całość tekstu na str. 6. gazety pod linkiem: https://lodz.pl/files/public/user_upload/Lodzpl_449_66_net.pdf publikuje długi tekst nawiązujący do naszego jubileuszu. Czytamy: *Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz od 45 lat prowadzi zajęcia, warsztaty oraz wykłady dla łódzkich seniorów. Jest najstarszą i największą organizacją zrzeszającą seniorów działającą w Łodzi i województwie. I dalej: Nierzadko dopiero moment przejścia na emeryturę pozwala skupić się na własnym rozwoju i poszerzaniu wiedzy. Wcześniej praca i troska o rodzinę nie dawały przestrzeni na naukę. Ale koniec pracy zawodowej oznacza też nadmiar wolnego czasu. (...) Uniwersytety trzeciego wieku są świetnym lekarstwem na wszystkie te potrzeby. (...) Tak właśnie od 45 lat pracuje Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz.*

Autorzy tekstu podają także dosyć dokładny zakres naszych zajęć oraz informację o tym, jak można stać się słuchaczem ŁUTW. Na końcu informują: *Uczelnia funkcjonuje od 1979 r. Powstała jako pierwsza tego typu placówka w regionie oraz szósta w Polsce. Od tego czasu udział w zajęciach i wykładach wzięło udział kilkadziesiąt tysięcy seniorów.*

- **Wpis gości z Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Haliny Szwarc w Warszawie do naszej księgi pamiątkowej:**

Serdeczne gratulacje dla „młodszego rodzeństwa” od najstarszego UTW im. Haliny Szwarc w Warszawie, a trzeciego w świecie. Alicja Jasińska, wiceprezes

oraz fragmenty nadesłanego kilka dni później listu:

Ponownie gratulując wspaniałego Jubileuszu oraz pięknych, doskonale zorganizowanych obchodów, pragniemy z całego serca podziękować za niezwykle

JUBILEUSZ

ciepłe przyjęcie, dyskretną opiekę przez cały czas trwania uroczystości, merytoryczne i serdeczne rozmowy w kulisach, doskonale dobrane i zredagowane materiały. Jesteśmy pod wielkim wrażeniem profesjonalizmu i zaangażowania wszystkich osób działających na rzecz Waszego UTW, które miałyśmy przyjemność i zaszczyt poznać.

Magdalena Dąbrowska i Alicja Jasińska

fot. Roma Szczecarz

Przemawia Alicja Jasińska,
wiceprezes UTW im. Haliny Szwarewskiej w Warszawie

a także dwie audycje zrealizowane przez naszą redakcję Radio SoVo w zakładce Łódzkie audycje Radia SoVo (45-lecie Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz oraz Koncert z okazji 45-lecia Łódzkiego Uniwersytetu Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz).

Zapisy do sekcji fotograficznej dla grupy początkującej

odbędą się 9 października przed wykładem ogólnym
w holu auli przy ul. Lindleya.

Od listopada uruchamiamy kurs brydża dla początkujących.

Zajęcia, które poprowadzi dr Henryk Duński, będą się odbywać
w piątki od godz. 15 do 17 w sali Wydziału Chemii UŁ (ul. Tamka 12).
Zapisy od 16 października, przed wykładami, w holu auli przy ul. Lindleya.

Wojewoda Dorota Ryl
i koleżanki odznaczone
Srebrnym Krzyżem Zasługi.
Po lewej Irena Kujawska,
z prawej Barbara Gorzelańczyk

fot. Marek Marciniak

Bartosz Domaszewicz,
Przewodniczący
Rady Miasta Łodzi
i koleżanki
wyróżnione Odznaką
za Zasługi dla Miasta Łodzi.
Od lewej: Irena Portalewska,
Anna Jaskułowska,
Janina Kiwalska i Sylwia Tarowska.

fot. Marek Marciniak

fot. Marek Marciniak

Najaktywniejsze słuchaczki wyróżnione przez Zarząd ŁUTW. Od lewej: Barbara Uptas,
Jolanta Piech, Wanda Jankowska, Elżbieta Bukowska, Anna Jajmężny, Irena Kasprzak,
Maria Malec, prezes Alicja Korytkowska, Wiesława Kozłowska, wiceprezes Małgorzata Kaźmierska

25.03.2024. W wielkanocnym koncercie chór ŁUTW, prowadzony przez **Aleksandrę Ryłko-Sutowicz**, zaprezentował ciekawy i zróżnicowany repertuar. Były pozycje poważne, jak na przykład *Szalom* czy odśpiewany po łacinie *Dona nobis pacem*, ale i lżejsze, jak *Wiatr*; *wiosenny gitarzysta* Liliany Urbańskiej czy *Zacznij od Bacha* Zbigniewa Wodeckiego. Nic dziwnego, że przybyli na koncert słuchacze podziękowali śpiewającym koleżankom i kolegom wielkimi brawami. A my dziękujemy grupie plastycznej pani Joanny Miklaszewskiej za dekorację katedry.

06.05.2024. Walne zebranie członków ŁUTW przyjęło sprawozdanie z działalności stowarzyszenia w ostatnim roku i udzieliło Zarządowi absolutorium. Przeglądowała również podwyżkę czesnego od roku akademickiego 2024/2025 (wzrasta do kwoty 200 zł). Opłaty za lektoraty pozostają bez zmian. Ponadto prezes **Alicja Korytkowska** zapoznała zebranych z planem obchodów jubileuszu 45-lecia.

23.05.2024. Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS zorganizowało warsztaty na temat *Koalicje i partnerstwo – moc współpracy*. Wzięła w nich udział kol. **Małgorzata Kaźmierska**.

24.05.2024. W czasie uroczystego posiedzenia Senatu Uniwersytetu Łódzkiego z okazji Święta UŁ dyplom doktora honoris causa otrzymał prof. **Adam Bodnar**, zostały także wręczone medale uniwersyteckie. W posiedzeniu wzięła udział prezes **Alicja Korytkowska**.

7-8.06.2024. Centrum Promocji i Rozwoju Inicjatyw Obywatelskich OPUS obchodziło dwudziestą piątą rocznicę działalności. Program obejmował panele dyskusyjne i warsztaty, kreatywny spacer po Księżym Młynie oraz jubileuszowy bankiet. Wszystko to odbywało się w Łódzkiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej przy ul. Tymienieckiego. ŁUTW reprezentowała **Małgorzata Kaźmierska**, uczestnicząc w panelu dyskusyjnym nt. rozwoju inicjatyw obywatelskich.

16-17.09.2024. Fundacja Pro Cultura, w ramach projektu *Pro Cultura łączy wolontariuszy i wspiera kompetencje cyfrowe beneficjentów* (finansowanego ze środków Narodowego Instytutu Wolności) zorganizowała w Warszawie ogólnopolskie szkolenie dla senioralnych redakcji Radia SoVo. W programie były warsztaty poświęcone wolontariatowi oraz warsztaty dziennikarskie. ŁUTW reprezentowały kol. kol. **Magda Druri** i **Maria Sondej**.

20.09.2024. W sali obrad Sejmiku Województwa Łódzkiego odbyło się wspólne posiedzenie Prezydium Wojewódzkiej Rady Seniorów i Delegatury Łódzkiej Obywatelskiego Parlamentu Seniorów. Głównym tematem obrad był rozwój usług społecznych (zwłaszcza usług środowiskowych skierowanych do seniorów) oraz ocena wsparcia osób starszych. W spotkaniu wzięła udział prezes **Alicja Korytkowska**, członek OPS.

Goście z Europy

Do Łodzi przyjechała na trzy dni dziesięcioosobowa grupa młodych ludzi z Hiszpanii, Włoch i Turcji, by poznać lokalne instytucje, działające w obszarze edukacji dla dorosłych. Wizyta odbyła się w ramach projektu *YOUropean: czym jest dla Ciebie Europa*, dofinansowanego przez Unię Europejską. Polskim partnerem projektu było stowarzyszenie LEVEL UP, na którego prośbę 13 marca zaprosiliśmy grupę na zajęcia warsztatów fotograficznych.

Najpierw przekazaliśmy gościom ogólne informacje o Łodzi, a później omówiliśmy nasze działania w ramach utw: projekty, spotkania w sekcjach, lektoraty, kursy komputerowe itp. Na koniec włączyliśmy gości w prowadzone przez pana Grzegorza Nowaka zajęcia, w czasie których omawiał zrobione przez nas fotografie i przekazywał wskazówki.

Zarówno z rozmowy, jak i z przysłanych nam mejlem opinii naszych gości wynika, że spełniliśmy ich oczekiwania. Oto jedna z nich: - *To było bardzo interesujące. Chętnie brałbym częściej udział w waszych zajęciach.*

Bardzo dziękujemy panu **Grzegorzowi Nowakowi** za to, że tak chętnie przyłączył się do inicjatywy pokazania gościom naszych zajęć. A koleżankom: **Iwone Igielskiej** i **Barbarze Gorzelańczyk** za pomoc w sprawnym przeprowadzeniu spotkania.

Małgorzata Kaźmierska

fol. Grzegorz Nowak

Człowiek w zagrożeniu

Już 9 października rozpoczyna się tegoroczny 34. Festiwal Mediów *Człowiek w zagrożeniu*. Przez pięć dni będzie można obejrzeć najnowsze filmy dokumentalne oraz reportaże telewizyjne i radiowe, które krytycznie odnoszą się do wpływu różnorodnych zagrożeń na życie ludzi. W programie są także archiwalne reportaże Radia Łódź czy wybrane filmy Wytwórni Filmów Oświatowych, przygotowane z okazji 75. rocznicy jej istnienia. Festiwal będzie dostępny stacjonarnie w terminie 9-13.10. oraz online w dniach 14-23.10. Projekcje odbędą się w Muzeum Kinematografii (plac Zwycięstwa 1) oraz w Narodowym Centrum Kultury Filmowej (na terenie EC1, jest winda!). **Nasi słuchacze, po okazaniu legitymacji LUTW, mogą wejść za darmo, jeśli będą na sali wolne miejsca.**

Chór z wizytą

Stało się już tradycją, że nasz chór co jakiś czas śpiewa gościnnie w domach pomocy społecznej. Tak było również 15 kwietnia 2024 roku, gdy koleżanki i koledzy wybrali się z koncertem wielkanocnym do DPS „Włókniarz” przy ul. Krzemienieckiej 7/9. Sala była wypełniona pensjonariuszami, którzy z uśmiechem słuchali występu. – *Niektórzy próbowali nawet nucić z nami fragmenty utworów* – mówi **Janina Kiwalska**, starościna chóru. I dodaje: – *Zostaliśmy nagrodzeni gromkimi oklaskami. To dla nas największa nagroda.*

Wizytę przy Krzemienieckiej ciepło wspomina także chórministrzyni **Aleksandra Rylko-Sutowicz**. – *Na pożegnanie dostaliśmy od dyrekcji placówki podziękowanie w formie dyplomu, zaproszono nas także na następne spotkanie. Oczywiście z tego zaproszenia na pewno skorzystamy.*

fot. Ewa Gabryjelska

Dojrzałość nie wyklucza

fot. Maria Sondej

Szkolenie poświęcone problemom dyskryminacji osób starszych prowadziła 14 maja 2024 roku dla ŁUTW pani **Marta Lewandowska**. Odbędzie się ono w ramach partnerskiego projektu unijnego Fundacji Kultury Dialogu z Fundacją Pro Cultura, zatytułowanego *Dojrzałość nie wyklucza – świadomy senior zna swoje prawa i szanuje prawa innych*. Prelegentka odwiedziła ŁUTW, gdyż od kilku lat współpracujemy z Fundacją Pro Cultura.

W czasie szkolenia dowiedzieliśmy się, czym jest dyskryminacja, czym różni się od innych rodzajów przemocy, jak się przejawia i czy jest obecna w języku. Na koniec poznaliśmy praktyczne sposoby reagowania na dyskryminację i usłyszeliśmy, jak można jej przeciwdziałać.

W spotkaniu uczestniczyła grupa aktywnych działaczy naszego stowarzyszenia.

Dzień Kobiet w sekcji historii sztuki

fot. Anna Żuchowska

Dla słuchaczek (i jednego słuchacza) sekcja przygotowała wspaniały prezent. Był to wykład poświęcony przemianom w modzie kobiecej w pierwszej połowie XX wieku. Z młodzieńczym entuzjazmem przeprowadził go dr **Adam Drozdowski**.

Bardzo dużo informacji przekazanych z ekspresją, ilustrowanych zdjęciami, rysunkami i filmami sprawiło, że wykład był atrakcyjny i świadczył o rozległej wiedzy i pasji wykładowcy. Fascynuje go moda jako zjawisko społeczne ściśle związane z kulturą i sztuką oraz ich wzajemne relacje. Tematem jego doktorskiej dysertacji były prace polskich projektantów tkanin.

Podczas wykładu dr Drozdowski przedstawił rewolucyjne przemiany w damskiej modzie, jakie zachodziły w pierwszych dekadach XX wieku i wyjaśnił, co je powodowało. Poznaliśmy założyciela pierwszego domu mody w Paryżu, Anglika Charlesa Wortha, który był prekursorem krawca, traktującego stroje jako dzieło sztuki. W jego ślady poszedł Paul Poiret, dyktator mody i kolekcjoner sztuki *art déco*. To on uwolnił kobiety od sztywnych gorsetów, proponując suknie i spódnico-spodnie w stylu orientalnym, miękko opływające sylwetkę. W tym okresie pojawiły się pierwsze kostiumy kąpielowe i ubiory przeznaczone do gry w tenisa czy do spacerów.

W latach 20., w epoce jazzu, zmienia się modny typ kobiecy. Pojawia się chłopczyca, z krótką fryzurą, szczupła, uprawiająca sporty, paląca papierosy. Królową mody zostaje Gabrielle Chanel, która stworzyła nową estetykę ponadczasowej elegancji, czyniąc ubiór kobiecy praktycznym i wygodnym.

W latach 30. modę dyktowały gwiazdy kina. Suknie się wydłużają, eksponując zgrabną sylwetkę, wymodelowaną przez elastyczną bieliznę.

Właśnie historii bielizny dr Drozdowski dużo uwagi poświęcił w swoim wykładzie, bo to ona odgrywała ważną rolę w kształtowaniu modnej w tym czasie linii ubioru.

Po tym niezmiernie ciekawym spotkaniu czekamy na kolejne.

Magda Druri

Sztuka dotyku

fot. Małgorzata Kaźmierska

W uniwersyteckiej Galerii Wozownia 11 przy ul. Curie-Skłodowskiej 11 odbył się 13 maja 2024 r. wernisaż wystawy *TAXO. Sztuka dotyku*. To efekt projektu artystyczno-społecznego, realizowanego od kilku lat przez dwie łódzkie artystki: **Tamarę Sass** i **Joannę Apanowicz**. Jego celem jest zwrócenie uwagi na problemy z dostępem do sztuki współczesnej osób z dysfunkcją widzenia. Prezentowane na wystawie prace można poznawać zarówno wzrokiem, jak i dotykiem, co włącza osoby niewidome i niedowidzące do kręgu odbiorców sztuk plastycznych.

Dwa tygodnie później wokół problemów przywołanych przez wystawę, Centrum Komunikacji i PR Uniwersytetu Łódzkiego zorganizowało dyskusję z udziałem artystek oraz naukowców z UŁ. W czasie spotkania podkreślono, że autorki, dążąc do tworzenia sztuki opartej na równowadze między różnymi rodzajami zmysłowej percepcji, odpowiadają na społecznie oczekiwaną potrzebę.

W obydwóch spotkaniach wzięli udział nasi wolontariusze.

Małgorzata Kaźmierska

To jest GENialne!

W Uniwersyteckiej Galerii Wozownia 1/5 przy ul. Franciszkańskiej odbył się 12 kwietnia 2024 roku wernisaż wystawy pod tym tytułem, a także inauguracja przedsięwzięcia artystyczno-naukowego. Miało ono za zadanie przybliżyć odbiorcom, zwłaszcza dzieciom, tematykę genetyki, biobankowości i badań populacyjnych.

Projekt był realizowany wspólnie przez Akademię Sztuk Pięknych i Uniwersytet Łódzki, łącząc dwie sfery: sztukę i naukę. Wystawę obsługiwali nasi wolontariusze.

Aktywnością walczymy ze starością

Projekt pod takim tytułem ma promować zdrowy i aktywny styl życia. Zgłosiliśmy do niego rozmaite zajęcia gimnastyczne oraz spacer po Łodzi z przewodnikiem. Będą one realizowane według harmonogramu, zamieszczonego na str. 30 i 33 Biuletynu. Projekt został dofinansowany z budżetu Wydziału Zdrowia UMŁ kwotą 10 tysięcy zł.

Plener plastyczny

Jarosław Żero
prowadzi w Radziejowicach
wykład dla uczestników
tegorocznego pleneru

fot. Krystyna Szakiel

I znowu grupa plastyczna IMPASTO wybrała na miejsce swojego letniego pleneru Radziejowice. – *Bo tu się wszystkim bardzo podoba i prawdopodobnie to nie jest nasz ostatni pobyt w Domu Pracy Twórczej* – mówi opiekun grupy, Jarosław Żero. Jego podopieczni tym razem przebywali w tym pięknym miejscu od 18 do 26 września. Jak już stało się to tradycją, każdy dzień pobytu w Radziejowicach kończył się wieczornymi wykładami pana **Jarosława Żero**.

Na wyjazd zdecydowało się 17 osób, w tym kilka z sekcji plastycznej akrylowej. Powstałe tu prace od razu zostały poddane krytyce odbiorców, bo w trakcie pleneru można je było oglądać w holu modrzewiowego dworku. – *Podobały się widzom, którzy codziennie do nas przychodzili; ktoś z nas zawsze wtedy dyżurował, by odpowiadać na pytania* – mówi **Joanna Gogolewska**.

Nasi znowu nagrodzeni

fot. Anna Gaponow

Kolejny raz nasi słuchacze zostali zauważeni przez jury konkursu fotograficznego, organizowanego przez utw w Dąbrowie Górniczej. Tegoroczny, już siódmy z kolei, był zatytułowany *Fotografia muzyką duszy* i obejmował trzy kategorie tematyczne. Wpłynęło ponad 400 prac od 80 uczestników, reprezentujących 37 uniwersytetów trzeciego wieku. W kategorii *Natura* trzecie miejsce zdobyła fotografia **Anny Gaponow** *Kryształki lodu*, w kategorii *Architektura* zostało wyróżnione zdjęcie **Marka Marciniaka**. Gratulujemy!

Tworzenie powinno być radosne

Rozmowa z Joanną Miklaszewską-Sierakowską

Maria Sondej: – Rok temu zaczęła pani prowadzić u nas zajęcia sekcji plastycznej. Co po tym czasie może pani powiedzieć o swoich słuchaczkach?

Joanna Miklaszewska-Sierakowska: – Przede wszystkim to, że panie mają potencjał. Wiele spośród nich maluje od kilku lat, inne dopiero zaczynają, bo dotąd nie miały na to czasu. Teraz mogą w końcu zająć się tym, na co czekały całe życie. W jakimś sensie leczą się malowaniem. No i nic nie muszą, tylko naprawdę chcą. Są bardzo zdolne, w naszej grupie powstało dużo pięknych prac. Czasem patrzę na niektóre z nich z zazdrością i myślę: – *Ja też tak chcę!*

Mówi pani o leczeniu twórczością. Jak to rozumieć?

– Uważam, że każda twórczość jest przede wszystkim terapią dla głowy, pozwala odłączyć się od codzienności i przenieść się w zupełnie inną przestrzeń. Ale także pozwala zatrzymać to, co jest tu i teraz. Dlatego proszę, by prace były podpisane nazwiskiem i datą; dzięki temu każda autorka wie, kiedy ją stworzyła i może śledzić, jak ona sama w swojej twórczości się przeobraża.

Czy miłość do malarstwa wystarczy, by je uprawiać?

– Każdy może to robić, bo wszystko da się wyćwiczyć. Tworzenie nie musi przecież być idealne, ale zawsze powinno być radosne. Trzeba tylko nauczyć się patrzeć, a potem przenosić wrażliwość na papier.

Czy to znaczy, że uczestniczki robią co chcą i jak chcą?

– W czasie zajęć daję wskazówki, na przykład co do kompozycji czy perspektywy. Ale przecież nie każdy czuje w sobie konieczność skorzystania z nich. Nie narzucam też wyboru techniki, choć uważam, że szkice są bezcenne i powinniśmy więcej ćwiczyć w ołówku. Przyjdzie i na to czas. Teraz nie protestuję, gdy u pań zwycięża potrzeba koloru.

Lubi pani pracować z seniorami?

– Bardzo! Ich potrzeba tworzenia jest najpiękniejsza. Nie robią tego, by zaliczyć rok lub skończyć studia, ale z miłości do malowania. U nas nie ma nawet żadnego porównywania się między paniami. Mają wolność tworzenia i z tej wolności korzystają. A że nie każdy ma w sobie iskrę bożą? Nie szkodzi. Dla każdego inna estetyka jest ważna. Uważam, że sztuka w ogóle nie powinna być oceniana, bo nie można jednoznacznie wyrokować, że to jest dobre, a to złe. Każdy może widzieć to inaczej. Moją rolą jest przede wszystkim nie spłoszyć tej radości tworzenia, którą grupie daję kontakt z ołówkiem, pędzlem i arkuszem kartonu.

Uczę wiary w siebie

Rozmowa z Jarosławem Żerą

Maria Sondej: – Jest pan z nami już 10 lat...

Jarosław Żero: – Miałem być rok, a zostałem tak długo, bo spodobał mi się zapach uczestników. No i to, że nie muszę nikogo oceniać, lecz raczej inspirować, zachęcać do malowania. To dla mnie nowe doświadczenie po latach belfrowania i w szkole średniej, i w ASP, gdzie byłem asystentem w pracowni malarstwa. Nie od razu zrozumiałem, że słuchacze ŁUTW przychodzą na zajęcia plastyczne, żeby po prostu robić to, co lubią, czyli malować, a ja mam tylko wspierać ich pasję.

Nie usiłuje pan uczyć malarstwa. Czego więc pan uczy?

– Wiary w siebie, to jest najważniejsze. A także tego, że błędem jest wpajana już w szkole zasada, że jedynie słuszna jest perspektywa zbieżna, a rycerz nie może być większy od zamku. To nieprawda. Każda perspektywa inaczej pokazuje przestrzeń na dwuwymiarowym obrazie. I każdy rodzaj perspektywy jest tylko umową społeczną, a malować można, nawet nie stosując żadnej perspektywy.

Co może pan powiedzieć o swoich słuchaczach?

– Że wreszcie spełniają swoje marzenia. W życiu zawodowym robili różne rzeczy i dopiero teraz mogą malować. Oczywiście nie wszystko mi się podoba, co robią, ale jeśli mam uwagi, to mówię je głośno, a nawet zachęcam, by uczestnicy robili sobie nawzajem korekty. To jest bardzo kształcące.

Czy widzi pan zmiany w sposobie malowania słuchaczy?

– Są tacy, którzy przez lata naszej wspólnej pracy bardzo zmienili swoje malarstwo, i tacy, którzy nie zmienili nic. Ja tego nie krytykuję, bo mam szacunek do każdego, kto maluje. Nawet, jeśli to jest kicz. Bo już wiem, że kicz to sztuka ludzi szczęśliwych, którzy spełniają swoje marzenia o pięknie, zgodnie z posiadany poczuciem estetyki. Niezależnie od zdolności, wszyscy przychodzą, bo lubią malować. No i lubią się między sobą. Po każdej dłuższej przerwie z radością się witają, a w okresie świąt jedno zajęcia spędzamy przy stole ze smakołykami przyniesionymi przez uczestników. To także wiąże grupę. No i plenery, z niecierpliwością na nie czekamy. Tam malujemy, tam od pierwszego wyjazdu prowadzę wieczorne wykłady.

Na koniec bardzo panu dziękuję za projekty plakatu ofiarowane nam na jubileusze ŁUTW. To rzadka hojność.

– To przecież rzecz oczywista. Czuję się częścią ŁUTW, prawie uczestnikiem, a nie wykładawcą. Po prostu związałem się z tym miejscem uczuciowo i przychodzę na spotkania z grupą dobrych znajomych.

fol. Marek Marcinia

Tomasz Bęben,
dyrektor Filharmonii Łódzkiej

fol. Henryk Gralak

W centrum
prof. dr hab.
Joanna Jabłkowska,
dziekan
Wydziału Filologicznego UŁ.

fol. Roma Szczocarz

Europoseł Dariusz Joński
i nasz wykładowca,
Ryszard Bonisławski

Rok akademicki 2024-2025

Lp	Język	Lektor /starosta grupy	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godziny
1.	Angielski	mgr Ewa Grabowska Małgorzata Kozłowska Jerzy Kaluźny Maria Zajdowska - Gratyś grupa w trakcie tworzenia	LLOYD WOODLEY English Language Centre Centrum Języka Angielskiego Narutowicza 86	poniedziałek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30 13.45 – 14.30
2.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Maria Srogosz - Maile		poniedziałek sala 1	10.00 – 11.00
3.	Angielski	mgr Lloyd Woodley Jolanta Kowalska		wtorek sala 1	10.00 – 11.00
4.	Angielski	mgr Lloyd Woodley grupa w trakcie tworzenia		środa sala 1	10.00 – 11.00
5.	Angielski	mgr Iwona Igielska grupa w trakcie tworzenia Elżbieta Mielicka Jadwiga Czyż Anna Flemming grupa w trakcie tworzenia		wtorek sala 9	08.45 – 09.45 10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30 13.45 – 14.45
6.	Niemiecki	mgr Jolanta Olasek Hanna Kielek Bożena Świątek grupa w trakcie tworzenia		czwartek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30
7.	Francuski	mgr Katarzyna Agaciak - Kubiak Anna Przepałkowska Bożena Kaczmarowicz grupa w trakcie tworzenia		piątek sala 9	10.00 – 11.00 11.15 – 12.15 12.30 – 13.30

Dni i godziny mogą ulec zmianie. O każdej zmianie będzie powiadomiony starosta grupy

PROGRAM WYKŁADÓW

rok akademicki 2024/2025
semestr zimowy

Aula im. prof. Wacława Szuberta
Uniwersytet Łódzki
ul. Lindleya 5

PONIEDZIAŁKI godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
07.10.2024	Wykład inauguracyjny. Czy Polska mieści się w „wąskim korytarzu?”	prof. dr hab. Rafał Matera
21.10.2024	Opowieść z powierzchni i podziemia. O „Pamiętniku z powstania warszawskiego” Mirona Białoszewskiego	dr hab. Jerzy Wiśniewski
28.10.2024	Czy Bośnia i Hercegowina się rozpadnie? Współczesne konsekwencje pamięci o zbrodni ludobójstwa w Srebrnicy	dr Tomasz Lachowski
04.11.2024	Sztuka interpretacji dzieła muzycznego: czy sztuczna inteligencja może zastąpić indywidualnego wykonawcę	dr hab. Anna Liszewska
18.11.2024	Odkrywając łódzkie rzeki	mgr Krzysztof Olkusz
25.11.2024	Miłość w wieku dojrzałym	dr Andrzej Zbonikowski
02.12.2024	Nietzsche – nihilizm nowoczesności i próba jego przezwyciężenia	dr hab. Paweł Pieniążek
09.12.2024	Rola drzew miejskich	mgr Marek Kubacki
16.12.2024	Porozmawiajmy o naszych przodkach, o ich wartościach, języku i sposobie ich myślenia	dr Jędrzej Kałużny
13.01.2025	Idea towarzyskości i nietowarzyskości. Kilka uwag o ładu towarzyskim we współczesnej Polsce	prof. dr hab. Krzysztof Konecki
20.01.2025	Rodzina Wiłkomirskich	prof. dr hab. Aleksandra Nawe
27.01.2025	Bukiet ziem, klas, zawodów. O żołnierzach spod Monte Cassino	dr hab. Jacek Pietrzak

ŚRODY godz. 12.30

Data	Temat	Wykładowca
09.10.2024	Zbrodnie września 1939 r. w oczach Polaków i Niemców	prof. dr hab. Witold Kulesza
16.10.2024	Po co komu wydawca?	mgr Michał Koliński
23.10.2024	Kto naprawdę rządzi Unią Europejską?	dr hab. Tomasz Kamiński
30.10.2024	Nie łam się! Program wczesnego wykrywania osteoporozy	prof. dr hab. n. med. Ewa Sewerynek
06.11.2024	Moja prywatna filozofia historii	prof.dr hab. Rafał Stobiecki
13.11.2024	Moda, design i sztuka art déco. Tamara Łempicka	mgr Agnieszka Wojciechowska-Sej
20.11.2024	Czy rozwijać energetykę jądrową w Polsce?	prof. dr hab. Andrzej Szablewski
27.11.2024	Wędrówki Guliwera w świecie atomów	prof. dr hab. inż. Marek Główka
04.12.2024	Demencja. Jak jej przeciwdziałać	dr Renata Gliwa-Patyńska
11.12.2024	Neurounauka i neuropsychologia – – o związkach mózgu i życia psychicznego	prof. dr hab. Eleonora Bielawska-Batorowicz
18.12.2024	Spotkanie bożonarodzeniowe	występ chóru ŁUTW
08.01.2025	Z badań nad relacjami człowiek – środowisko w pradziejach i średniowieczu na Pojezierzu Krajeńskim	prof. dr hab. Piotr Kittel
15.01.2025	Ślady żydowskiej obecności w Łodzi i regionie	dr Adam Sitarek
22.01.2025	Instytucje kultury i ludzie sztuki w czasie wojny. Przypadek Ukrainy	dr hab. Tomasz Ferenc
29.01.2025	Pamięć o nazizmie w oczach pisarzy austriackich	prof. dr hab. Joanna Jabłkowska

Wykłady ustaliły i do druku podały Irena Kujawska i Danuta Zawilska
e-mail: i.kujawska@onet.eu; dzawilska@toya.net.pl
Tematy wykładów i nazwiska wykładowców mogą ulec zmianie

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp	Sekcja	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
					X 2024	XI 2024	I 2025
1	KULTURY JAPONSKIEJ	Wydział Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.30	21	4, 25	9, 13, 27
2	LITERACKA	Wydz. Matematyki UŁ ul. Banacha 22, sala 103D	poniedziałek	14.15	14, 28	18	2, 16, 20
3	HISTORYCZNA	Instytut Historii UŁ ul. Kamńskiego 27, sala 103	wtorek	10.00	15, 29	12, 26	10, 7
4	KINEMATOGRAFIA POLSKA	Biblioteka Wojewódzka im. J. Piłsudskiego ul. Gdańska 100/102	wtorek	12.00	22	5, 19, 26	3, 14, 21
5	SEKCJA EKOLOGICZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska UŁ ul. Banacha 12/16, aula A	wtorek	13.30	15*, 29	12	10, 7, 28
6	POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEUM	Strona 28 Zapisy u starosty	środa	10.00	30	20	18, 22
7	KULTUROZNAWCZA	Muzeum Miasta Łodzi ul. Ogrodowa 15	środa	10.30	16	13, 27	4, 8, 15
8	KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA	Mediateka MEMO, Biblioteka Miejska ul. Stanisława Moniuszki 5	czwartek	09.30	17	14, 28	12, 9, 23
9	PSYCHOLOGICZNA	Instytut Psychologii UŁ al. Rodziny Scheiblerów 2, aula S. Gerstmann	czwartek	10.30	24	7, 21	5, 30
10	JĘZYKOZNAWSTWA	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 1.19	czwartek	12.00	17	14, 28	12, 9, 23
11	HISTORII SZTUKI	Uniwersytet Łódzki ul. Lindleya 3, aula de Lazari	piątek	10.30	18, 25	8, 29	13, 10, 24
12	BIOLOGICZNO-MEDYCZNA	Wydz. Biologii i Ochrony Środowiska ul. Banacha 1/3, budynek B, aula B9	piątek	13.00	11	15, 22	6, 17, 31
13	WIEDZY O TEATRZE	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 2.03	piątek	13.00	daty i tematy będą podane na początku października		

* Zajęcia terenowe. Miejsce zbiórki: parking przy radiostacji w Lesie Łagiewnickim o godz. 13.00

SEKCJE ZAINTERESOWAŃ

Lp	Sekcja	Prowadzący i starosta	Miejsce spotkań	Dzień tygodnia	Godzina	Dzień w miesiącu		
						X 2024	XI 2024	XII 2024 I 2025
14	PLASTYCZNA impasto	mgr Jarosław Żero Anna Studzińska	Wydz. Nauk o Wychowaniu UŁ ul. Pomorska 46/48 sala 318	poniedziałek	11.00-14.00	21	4, 25	9 13, 27
15	PLASTYCZNA akryl	mgr Joanna Miklaszewska-Sierakowska Jolanta Piech	Akademickie Centrum Designu Księży Młyn 13/15	piątek	10.00-13.00	18	8, 22	6, 13 10, 24
16	CHÓR (sceniczna)	mgr Aleksandra Ryko-Sutowicz Janina Kiwała	Aula W1.Szuberta ul. Lindleya 3/5	poniedziałek	10.00-12.00	Każdy Pierwsze spotkanie 21.10.2024		
17	WARSZTATY FOTOGRAFICZNE	mgr Grzegorz Nowak Joanna Tomaszewska grupa początkująca	ul. M.Skłodowskiej- Curie 11	środa	10.00-11.30 12.00-13.30	zapisy do grupy początkującej 09.10 przed wykładem ogólnym		
18	WARSZATY KOMPUTEROWE	mgr Barbara Gorzelanczyk mgr Jagoda Kropidłowska	Wydz. Chemii UŁ ul. Tamka 12	piątek czwartek	10.00-14.30 10.00-14.30	wg zapisów		
19	WARSZTATY LITERACKIE	prof. dr hab. Beata Śniecikowska Marianna Kaczewiak	Wydział Filologiczny UŁ ul. Pomorska 171/173, sala 104	czwartek	15.15-16.45	10, 24	7, 21, 28	12 9
20	TURYSTYCZNA	mgr Ryszard Bonisławski Anna Jaskułowska	Miejsce wg planu	sobota	10.30	informacje szczegółowe str. 33		
21	KLUB BRYDŻOWY	Józef Gorzelanczyk	Dom Literatury ul. Roosevelta 17	środa	10.00-12.00	Każda Pierwsze zajęcia 09.10.2024		
22	ESPERANCKA	Zofia Śmiatek Ilona Stępień	ŁDK ul. Dowborezyków 18	wtorek	14.00-15.00	Każdy Pierwsze zajęcia 15.10.2024		

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KULTURY JAPONSKIEJ

poniedziałek 14.30

wykładowca **mgr Masakatsu Yoshida**, starosta **Adam Błoch**

Tradycyjne uroczystości w życiu Japończyków

Data	Temat
21.10.2024	Uroczystości z okazji pełnoletności
04.11.2024	Uroczystości związane z narzeczeństwem
25.11.2024	Uroczystości ślubne
09.12.2024	Uroczystości związane z 60. rocznicą urodzin
13.01.2025	Uroczystości związane z pogrzebem
27.01.2025	Obon - święto zmarłych

W zajęciach przewidziany jest udział wolontariuszy z Japonii

SEKCJA LITERACKA

poniedziałek 14.15

Plan zajęć przekazał dr hab. Jerzy Wiśniewski, starosta **Maria Malec**

Data	Temat	Wykładowca
14.10.2024	Początki twórczości Zbigniewa Herberta (w roku stulecia urodzin poety)	dr hab. Jerzy Wiśniewski
28.10.2024	O nowościach książkowych i wydawniczych	prof. dr hab. Krystyna Pietrych
18.11.2024	Polska publicystyka XIX w. wobec wyzwań epoki - chłop pańszczyźniany	dr Dariusz Kukuć
02.12.2024	„Najdzielniejsi ludzie na wojnie to korespondenci”. Lektura urywków z <i>Antologii reportażu wojennego</i> Wojciecha Jagielskiego	dr hab. Jerzy Wiśniewski
16.12.2024	O nowościach książkowych i wydawniczych	prof. dr hab. Krystyna Pietrych
20.01.2025	O nowościach książkowych i wydawniczych	prof. dr hab. Krystyna Pietrych

SEKCJA HISTORYCZNA

wtorek 10.00

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Anna Kowalska-Pietrzak, starosta **Urszula Portalewska**

Data	Temat	Wykładowca
15.10.2024	Jagiellońskie długie trwanie (1386-1572)	prof. dr hab. Aleksander Bołdyrew
29.10.2024	Gdy tylko głodu nie brakowało. Codziennosc w getcie łódzkim	dr Ewa Wiatr dr Adam Sitarek
12.11.2024	Księżna kijowska Olga - władczyni bezwzględna i święta	prof. dr hab. Teresa Wolińska
26.11.2024	Noc w średniowiecznym mieście	prof. dr hab. Kiril Marinow
10.12.2024	Osmanowie i upadek pierwszej chrześcijańskiej stolicy	prof. dr hab. Kiril Marinow
07.01.2025	Powstanie dwóch państw niemieckich po II wojnie światowej	prof. dr hab. Dariusz Jeziorny

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA KINEMATOGRAFIA POLSKA

wtorek 12.00

wykładowca *mgr Michał Maj Wieczorek, starosta Maryla Świerkocka*

Kino retro - Szalone lata 80.

Data	Temat
22.10.2024	Cud zwany „Janda”!
05.11.2024	Ezoteryka w polskim filmie
19.11.2024	Czar Kresów Wschodnich
26.11.2024	Ach, te miłosne dramaty!
03.12.2024	Ach, ta wielka opera!
14.01.2025	Uroda wiejskiego życia, czyli świat poza biegiem zdarzeń...
21.01.2025	Wątki hinduskie w polskiej kinematografii

SEKCJA EKOLOGICZNA

wtorek 13.30

Plan zajęć przekazała *prof. dr hab. Aneta Sitek,*

starosta *Elżbieta Bukowska, Aleksandra Czeremuszkin*

Data	Temat	Wykładowca
15.10.2024 *	Grzyby - różnorodność i funkcje w środowisku naturalnym.	dr hab. Izabela Kałucka
29.10.2024	Grzyby jadalne w Polsce i na świecie	dr hab. Izabela Kałucka
12.11.2024	Zanieczyszczenia farmaceutyczne i mikrobiologiczne wód powierzchniowych i ścieków w kontekście zdrowia publicznego	dr hab. Edyta Kiedrzyńska
10.12.2024	<i>Jeśli zabłądzisz kiedyś w te strony, zajrzyj tu do nas koniecznie – fascynujący świat muchówek Chironomidae</i>	dr Joanna Leszczyńska
07.01.2025	Zapylacze - znaczenie, zagrożenia i ochrona	dr Piotr Jóźwiak
28.01.2025	Grzyby trujące i zatrucia grzybami	dr hab. Izabela Kałucka

* Zajęcia terenowe. Miejsce zbiórki: parking przy radiostacji w Lesie Łagiewnickim o godz. 13.00

SEKCJA KULTUROZNAWCZA

środa 10.30

starosta *Barbara Krajewska*

Data	Temat	Wykładowca
16.10.2024	Łódzkie Gimnazjum Niemieckie - zapomniany fenomen wielokulturowej koegzystencji	dr Wojciech Wendland
13.11.2024	Architektura sakralna i sztuka sepulkralna wielowyznaniowej Łodzi	mgr Cezary Pawlak
27.11.2024	Postrzeganie zwierząt domowych w pierwszej połowie XX wieku	mgr Magdalena Makówka
04.12.2024	Dzienniki kobiet z getta łódzkiego	mgr Ewa Kamińska-Bużałek
08.01.2025	Na zapleczu codzienności. Kim były łódzkie służące?	mgr Ewa Kamińska-Bużałek
15.01.2025	Z dziejów łódzkiej klasy średniej: Tadeusz Miciński i jego rodzina	dr Wojciech Wendland

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA POZNAJ ŁÓDZKIE MUZEA

środa 10.00

starosta Iwona Kmiec, Halina Hamerla

Data	Temat
30.10.2024	Archiwum i Muzeum Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Franciszkańska 1/5
20.11.2024	Muzeum Fabryki, Manufaktura ul. Drewnowska 58
18.12.2024	Miejska Galeria Sztuki, ul. H.Sienkiewicza 44
22.01.2025	Muzeum Tradycji Niepodległościowych, ul. Gdańska 13

SEKCJA KINEMATOGRAFIA ŚWIATOWA

czwartek 09.30

wykładowca dr Tamara Skalska, starosta Maryla Świerkocka

Słynne postaci i znane przypadki w psychologii

Data	Temat
17.10.2024	Ból i brzask, reż. Pedro Almodovar, 2019
14.11.2024	Stary Dąb, reż. Ken Loach, 2023
28.11.2024	Kobieta na dachu, reż. Anna Jadowska, 2022
12.12.2024	Sierranewada, reż. Cristi Puiu, 2016
09.01.2025	Bohater, reż. Asghar Farhadi, 2021
23.01.2025	Anatomia Upadku, reż. Justin Triet, 2023

SEKCJA PSYCHOLOGICZNA

czwartek 10.30

wykładowca dr Magdalena Kobylarczyk-Kaczmarek, starosta Elżbieta Dwornik

Data	Temat
24.10.2024	Prokrastynacja, czyli „zajmę się tym później, jutro, nigdy”
07.11.2024	Człowiek empatyczny: co to znaczy być empatycznym?
21.11.2024	Rodzaje motywacji i ich znaczenie w życiu
05.12.2024	Emocjonalny związek pomiędzy osobami, czyli co to jest więź?
30.01.2025	Zaburzenia osobowości - rodzaje, objawy

SEKCJA JĘZYKOZNAWSTWA

czwartek 12.00

wykładowca dr Izabela Różycka, starosta Barbara Uptas, Grażyna Stasiak-Liszko

Data	Temat
17.10.2024	Pojęcie tożsamości i wizerunku w psychologii społecznej. Znaczenie języka dla wizerunku osoby
14.11.2024	Językowe techniki kształtowania wizerunku
28.11.2024	Pojęcie "twarzy". Językowe i pozajęzykowe sposoby kształtowania, zachowania i obrony "twarzy"
12.12.2024	Pojęcie grzeczności językowej. Wykorzystanie (nie)grzeczności do kształtowania wizerunku
09.01.2025	Pojęcie agresji językowej. Formy językowe o charakterze agresywnym (wulgaryzmy)
23.01.2025	Gatunki wypowiedzi o charakterze agresywnym. Agresja jako środek kształtowania wizerunku

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

SEKCJA HISTORII SZTUKI

piątek 10.30

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Aneta Pawłowska, starosta Roma Szczocarz

Data	Temat	Wykładowca
18.10.2024	Sarah Bernhardt – aktorka XIX wieku. Zaprzepaszczone mit feminizmu	dr Dominika Łarionow
25.10.2024	Mistrz architektury – Stanisław Niemczyk i jego kościoły	prof. dr hab. Krzysztof Stefański
08.11.2024	Modna łodzianka w międzywojniu	dr Adam Drozdowski
29.11.2024	Antropofagia i sztuka Ameryki Południowej	dr Ewa Kubiak
13.12.2024	Sztuka i fotografia	dr Magdalena Milerowska
10.01.2025	Art déco – ostatni wielki styl	prof. dr hab. Aneta Pawłowska
24.01.2025	Sztuka secesji francuskiej	dr Irmina Gadowska

SEKCJA BIOLOGICZNO-MEDYCZNA

piątek 13.00

starosta Irena Kasprzak

Data	Temat	Wykładowca
11.10.2024	Brak jelita grubego – dlaczego nadal stanowi problem?	dr hab. n.med. Michał Mik
15.11.2024	Kamienie milowe w rozwoju medycyny cz. I	prof. dr hab. Leszek Szmigiero
22.11.2024	Kamienie milowe w rozwoju medycyny cz. II	prof. dr hab. Leszek Szmigiero
06.12.2024	Prehabilitacja, czyli przygotowanie pacjenta do okresu okołoooperacyjnego	mgr Anna Brandys
17.01.2025	Dieta Niebieskich Stref i inne tajemnice długowieczności	dr Małgorzata Jakubowska
31.01.2025	Interakcje leków u osób palących	prof. dr hab. n.farm. Andrzej Stańczak

SEKCJA WIEDZY O TEATRZE

piątek 13.00

Plan zajęć przekazała prof. dr hab. Karolina Prykowska-Michalak

starosta Sylwia Tarowska, Iwona Kmiec

Data	Temat	Wykładowca
daty i tematy wykładów będą podane na początku października na stronie ŁUTW		

TEMATY ZAJĘĆ W SEKCJACH

Zajęcia sportowe będą prowadzone od dnia 14 października 2024 r.
Zapisy do grup gimnastycznych odbędą się w dniach 8, 9, 10 października
w godzinach 10.00 – 13.30 w siedzibie ŁUTW (ul. Rewolucji 1905 r. nr 66).

Opłata za udział w jednym rodzaju zajęć za rok akademicki to 100 zł.

Przy zapisie konieczna jest aktualna pieczęć w legitymacji, potwierdzająca wpłatę czesnego
za rok 2024/2025

Rodzaj zajęć	Prowadzący	Termin zajęć	Godz. zajęć
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Tamka 12 (<i>Wydział Chemii</i>)			
Tenis stołowy	mgr Jarosław Adamczyk	środa	10.30 – 11.15
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, ul. Styrska 20 (<i>Centrum Sportu UE</i>)			
Gimnastyka (sala muzyczno-ruchowa)	mgr Teresa Węglarska	środa	14.20 – 15.05 15.10 – 15.55
Gimnastyka (sala muzyczno-ruchowa)	mgr Teresa Węglarska	czwartek	09.20 – 10.05 10.10 – 10.55
Joga (sala muzyczno-ruchowa)	mgr Agnieszka Błaszczuk	czwartek	14.10 – 15.10 15.15 – 16.15
Sala Uniwersytetu Łódzkiego, XIV DS, ul. Matejki 21			
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	wtorek	09.45 – 10.30 10.35 – 11.20 11.25 – 12.10
Fitness prozdrowotny 50+	mgr Urszula Lis	wtorek	12.20 – 13.05 13.15 – 14.00
Joga Jin Jang Czi Kung Muzykoterapia	dr Mateusz Wiszniewski	środa	09.15 – 10.00 10.15 – 11.00 11.15 – 12.00
Terapia tańcem Pierwsze zajęcia 30.10	mgr Ewa Izydoreczuk	środa	14.15 – 15.00 15.10 – 15.55
Gimnastyka	mgr Dorota Karło	czwartek	13.40 – 14.25 14.30 – 15.15 15.25 – 16.10

Sowizdrzał krotochwilny i rybałt zabawny...

Bardzo lubię sekcję wiedzy o teatrze, głównie ze względu na moje osobiste zainteresowanie teatrem, ale także z powodu różnorodności tematów. Ta sekcja zajmuje się teatrem od zarania jego dziejów aż do czasów współczesnych. Od razu zwrócił moją uwagę temat z 20 marca: *Sowizdrzał krotochwilny i rybałt zabawny. Mądrzy prześmiewcy teatru staropolskiego*. Dodatkowym atutem było nazwisko dr. **Dariusza Leśnikowskiego**, w którego zajęciach już kilka razy uczestniczyłam i wiedziałam, że nie będzie nudno. I nie było.

Dyl Sowizdrzał to postać, która prawdopodobnie nigdy nie istniała, to psotnik i błazen. Został stworzony po to, by jego działania pokazywały absurd życia, by społeczeństwo mogło się w nim przejrzeć niczym w lustrze i zobaczyć swoje niedoskonałości. To rodzaj starożytnego Ezopa lub naszego Stańczyka. Dyl Sowizdrzał nie wahał się żartować bardzo srośnie, udawał niezbyt roztropnego, płał figle. Uderzał w mit rycerski i stan kapłański.

Obok niego na pierwszy plan wybija się również postać rybałta, czyli staropolskiego artysty sztuki plebejskiej, najczęściej wędrownego aktora, śpiewaka, sztukmistrza, muzykanta. Większość autorów – twórców literatury rybałtowskiej wywodziła się spośród żaków krakowskich. Często wiązali się oni w grupy i wędrowali z opowieściami po kraju, czasami występowali w domach szlacheckich. Było to ich źródło utrzymania, gdyż studia krakowskie nie gwarantowały lepszej przyszłości. Teatr rybałtowski to teatr improwizacji i rubasznego języka, pokazujący świat bliski widzom.

Muszę przyznać, że temat tych zajęć zmobilizował mnie do bliższego przyjrzenia się postaci Sowizdrzała i działalności rybałtów, do czego i innych serdecznie zachęcam.

Aleksandra Wiktorowska

Esperantyści na kongresie

Spotkanie około 200 esperantystów z całego świata we włoskim Montecatini trwało od 24 do 31 sierpnia. Nasze słuchaczki pod wodzą pani Zofii Śmistek, która przez dwa semestry prowadziła lektorat w ŁUTW, wyruszyły już trzy dni wcześniej, bo wybrały lot przez Bergamo, a później pociągiem jechały przez całą Lombardię.

Obrady kongresu oczywiście toczyły się w języku esperanto, z czym nasze koleżanki radziły sobie nadspodziewanie dobrze. – Przekonałyśmy się, jak dużo daje nawet niewielka znajomość języka esperanto i jak bardzo życzliwi są esperantyści – mówi **Małgorzata Olejnik**.

Gratulujemy odwagi, koleżanki!

fol. Renata Mrowińska

Drogie Koleżanki i Koledzy!

Propozycje na najbliższy sezon są skromne. Jesień i zima nie zachęcają do podróżowania, dlatego tym razem zapraszam tylko na wycieczki jednodniowe.

* Warszawa – 16 października. Będziemy zwiedzać Sejm i Senat oraz Pałac Kultury i Nauki. Do Warszawy pojedziemy pociągiem Intercity.

* Skierniewice – druga połowa października. Tam jeszcze nie byliśmy!

* Warszawa – druga połowa lutego. W programie pałac prezydencki, Krakowskie Przedmieście, Stare Miasto.

Oferta na sezon letni będzie bogatsza. Już teraz wstępnie ją przedstawiam, by mieli Państwo więcej czasu na wybór. Im wycieczka dłuższa, tym bardziej męcząca i, niestety, droższa.

Oto letnie propozycje:

* Sandomierz, Rzeszów, Łańcut, Przemyśl, Krasiczyn, Sanok, Tarnów (cztery dni).

* Oporów, Kłodawa (jeden dzień).

* Katowice, Chorzów, Tarnowskie Góry, Będzin (trzy dni).

* Kotlina Jeleniogórska, jej zamki i pałace (cztery dni).

* Toruń, Pelplin, Elbląg, Frombork, Zalew Wiślany, Krynica Morska (cztery dni).

Proponowane wycieczki dojdą do skutku, jeśli na każdą zgłosi się min. 45 osób. Zapisy chętnych na początku marca, później będą przygotowane szczegółowe programy. Jak zwykle znajdują się na naszej stronie internetowej (w zakładce sekcji turystycznej) i na tablicy ogłoszeń w holu auli przy ul. Lindleya.

Na wycieczkę można zapisywać się osobiście lub elektronicznie (e-mail jest pod tekstem), podając imię, nazwisko, PESEL i numer telefonu. Proszę o zapoznanie się z *Zasadami organizacji wycieczek przez sekcję turystyczną* oraz ogólnymi informacjami dotyczącymi tej kwestii, które są zamieszczone na naszej stronie internetowej w zakładce sekcji turystycznej. Pilne zmiany dotyczące wyjazdu podawane są również w zakładce *Najnowsze komunikaty*.

Należność za wycieczkę zgodną z ustaloną kwotą wpłacamy na konto bankowe o numerze **62 1020 3408 0000 4902 0375 5634**. Jego właścicielem jest ŁUTW, ul. Rewolucji 1905 r. nr 66.

Zaliczka powinna być wpłacona w ciągu 5 dni od podania informacji na stronie internetowej i na tablicy ogłoszeń.

Jak zawsze życzę trafego wyboru wycieczki i wielu radosnych wrażeń. Zachęcam także do uczestniczenia w sobotnich spacerach po mieście. Trasy, bardzo ciekawe, są na stronie obok. Pani przewodnik Anna Drzewiecka układa je dla nas od trzech lat i w czasie spacerów pokazuje piękniejącą Łódź, ale i opowiada o ciekawej przeszłości naszego miasta.

starościna Anna Jaskułowska

tel. 506 43 62 97

e-mail: annajaskulowska@poczta.onet.pl

Sobotnie spacery

Trasy opracowała przewodnik, pani **Anna Drzewiecka**, która będzie spacery prowadzić.

Poznajemy ulicę Gdańską

26.10.2024. Zbiórka przed wejściem do hotelu Aniel's przy ul. Ogrodowej. Trasa: ulicą Gdańską od Ogrodowej do alei Mickiewicza (historia ulicy, kamienice, muzea, miejsca filmowe i inne).

Na Radogoszczu

02.11.2024. Zbiórka przed wejściem na teren Muzeum Tradycji Niepodległościowych na Radogoszczu. Trasa: plac Pamięci Narodowej, dziedziniec Muzeum Tradycji Niepodległościowych (historia dawnego więzienia), kwatery żołnierskie na cmentarzu, spacer alejkami parkowymi, dąb *Kosynier*, miejsce po pałacu Heinzlów.

Wędrujemy ul. Narutowicza

09.11.2024. Zbiórka na rogu ul. Piotrkowskiej i ul. Narutowicza. Trasa: ulicą Narutowicza od Piotrkowskiej do Radiostacji (historia ulicy, kamienice, krótka historia łódzkiego radia itp.).

Ulica 22 Lipca czy 6 Sierpnia?

23.11.2024. Zbiórka na rogu ul. 6 Sierpnia i Piotrkowskiej. Trasa: ulicą 6 Sierpnia od Piotrkowskiej do alei Włókniarzy (historia ulicy, obiektów, ludzi z nią związanych).

Na Karolewie też jest ciekawie

07.12.2024. Zbiórka przy przystanku autobusowym na rogu ulicy Karolewskiej i alei Włókniarzy (po stronie sklepu *Komfort*). Trasa: ul. Karolewska, Bratysławska, Wileńska, Żubrowej, Osiedle Młodych, ul. Wróblewskiego.

W kręgu Anstadtów i Biedermannów.

14.12.2014. Zbiórka na rogu ul. Północnej i Nowomiejskiej (po stronie placu Wolności). Trasa: ul. Północna, fragment ul. Franciszkańskiej i okolice (dzieje rodów Anstadtów i Biedermannów)

Dlaczego powstał Park Ocalałych?

04.01.2025. Zbiórka: ul. Wojska Polskiego przy ul. Obrońców Westerplatte. Trasa: ul. Wojska Polskiego (fragment), Kuźnia Romów (historia obozu romskiego), Park Ocalałych, działalność Jana Karskiego.

Dawniej ul. Mikołajewska, dzisiaj H. Sienkiewicza

18.01.2025. Zbiórka na rogu ul. Narutowicza i Sienkiewicza (po stronie budynku telewizji). Trasa spaceru: ulica Sienkiewicza – park, III LO, kościół.

Interesująca historia Osiedla Montwilli-Mireckiego

01.02.2025. Zbiórka: na rogu ul. Srebrzyńskiej i alei Unii Lubelskiej. Trasa: po osiedlu – poznanie jego historii i postaci z nią związanych.

Spacery zaczynają się o godz. 10.30. W razie deszczu spacer będzie odwołany.

Szczecin był nasz!

To była wycieczka inna niż dotychczasowe, bo pojechaliśmy pociągiem, a nie autokarem. I było znacznie wygodniej! W dowolnym momencie można było rozprostować ciało i skorzystać z toalety, koszt był znacząco niższy, a podróż krótsza. Pogoda dopisywała aż nadto, bo choć to połowa maja, to upał był jak w tropikach.

Pierwszego dnia, zaraz po przyjeździe, wybraliśmy się na spacer po Jasnych Błoniach i parku Róż, które urzekły nas ogromem idealnie rozplanowanej przestrzeni. Wyjątkowo pięknie prezentowały się alejki obsadzone platanami, które to drzewa w Łodzi należą do rzadkości. Zaskoczeniem dla nas była plenerowa rzeźba *Ogniste Ptaki* Władysława Hasiora, która znajduje się w parku im. Jana Kasprówicza. Przedstawia stado osadzonych na metalowych, ażurowych kołach różnej wielkości kolorowych ptaków, o dekoracyjnie postrzępionych skrzydłach.

Nazajutrz zwiedzaliśmy renesansowy Zamek Książąt Pomorskich. Jest to historyczna siedziba władców z rodu Gryfitów, który panował na Pomorzu między XIII a połową XVII stulecia. Obecnie mieści się tam muzeum, organizowane są koncerty i wystawy, odbywają się spotkania literackie i naukowe, a na dziedzińcu imprezy kulturalne oraz koncerty.

Kolejnym celem była Bazylika Archikatedralna pw. św. Jakuba Apostoła. To główny kościół rzymskokatolicki Szczecina, drugi w Polsce pod względem wysokości, po licheńskim. Pokonując lęk wysokości weszliśmy na wieżę kościoła, skąd rozciąga się widok na cały Szczecin, jezioro Dąbie i Zalew Szczeciński.

Filharmonia im. Mieczysława Karłowicza w Szczecinie zaskoczyła nas nowoczesnymi rozwiązaniami architektonicznymi i technicznymi, bo nawet fotele zaprojektowano tak, aby pochłaniały dźwięk, a krzywizny na ścianach i suficie pozwalają na uzyskanie w sali koncertowej dźwięku jednorodnego, na bardzo wysokim poziomie. Sala ta jest utrzymana w kolorach miodu i bieli.

Kolejną perełką Szczecina jest willa Augusta Lentza, wzniesiona w latach 1888–1889 w eklektycznym stylu II Cesarstwa według projektu Maxa Drechslera. W pewnym stopniu przypomina łódzkie pałace Herbsta, Poznańskiego czy Scheiblera.

Spacer po mieście – po największym w Europie cmentarzu, Wałach Chrobrego, placu Oriona i porcie z pięknym żaglowcem cumującym przy nabrzeżu – utwierdził nas w przekonaniu, że Szczecin jest miastem wyjątkowym, na który wpływ miały słowiański rodowód i panowanie polskie, duńskie, szwedzkie, niemieckie i znowu polskie.

Zwieńczeniem wycieczki był rejs statkiem białej floty po porcie i jeziorze Dąbie, które jest w całości zlokalizowane w granicach miasta. W trakcie rejsu mieliśmy okazję zobaczyć najwyższą suwnicę w Europie liczącą 120 metrów.

Kolejną atrakcją był orzeł bielik, którego wielu z nas po raz pierwszy zobaczyło w naturalnym środowisku.

Szczecin to miasto, do którego warto wrócić.

Henryk Gralak

Uczestnicy wycieczki
do Szczecina
przed willą Augusta Lentza

fol. Henryk Gralak

Zajęcia terenowe
sekcji ekologicznej
*Porosty – sprzymierzeńcy
czy wrogowie?*
Park Piłsudskiego, 14 maja.

fol. Marek Marciniak

Kuratorskie oprowadzenie
po salach MML
w ramach zajęć sekcji
kulturoznawczej, 22 maja.
Z mikrofonem
wykładowca
mgr Adam Klimczak

fol. Marek Marciniak

Wanda Nowakowska (1929-2024)

Historyk sztuki, profesor nauk humanistycznych (specjalistka w zakresie historii nowożytnego malarstwa europejskiego od renesansu do impresjonizmu). Łódzianka, absolwentka Liceum Humanistycznego im. Emilii Szanieckiej i Uniwersytetu Łódzkiego. Po studiach pracowała w Muzeum Sztuki w Łodzi (1952-1955), w Łódzkim Towarzystwie Naukowym (1956-1960), przez wiele lat wykładała historię sztuki w łódzkich uczelniach artystycznych (filmowa, plastyczna i muzyczna). Do macierzystej uczelni wróciła w 1965 roku, po obronie rozprawy doktorskiej. Wanda Nowakowska wykształciła wiele pokoleń historyków sztuki. Była promotorem licznych prac magisterskich, a także trzech pomyślnie zakończonych przewodów doktorskich. W roku 2000 otrzymała nominację profesorską.

Wielokrotnie odznaczana, m.in. otrzymała Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski (1990), Honorową Odznakę Miasta Łodzi (1988), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1997), Medal Merentibus Uniwersytetu Łódzkiego za wybitne zasługi dla nauki i rozwoju historii sztuki w Łodzi (2001 i 2014).

Z dumą przypominamy, że prof. Wanda Nowakowska była z nami związana przez wiele lat, systematycznie prowadząc dla ŁUTW wykłady z historii sztuki. Spośród obecnych słuchaczy niewielu miało możliwość w nich uczestniczyć, ale ich ślad znajdujemy w Biuletynach. Przez siedem lat, od roku 2001 do 2008, niemal w każdym semestrze znajdujemy wśród wykładowców nazwisko Pani Profesor. Oto przykładowe tematy spotkań: *Wrażenia z muzeów w Paryżu; Vincent van Gogh; Mój ulubiony obraz; Rubens – król życia i książę malarzy; Wizje powstańcze Grottera*.

I jeszcze fragment z Fascynacji, wydanych w roku 2009 z okazji 30-lecia ŁUTW, w których znajduje się wypowiedź prof. Nowakowskiej. Oto jej fragment: *Praca w UTW niezwykle pasjonująca, słuchacze bardzo zainteresowani i zdyscyplinowani (w szczególnie wypełnionej sali – kilkaset osób – absolutna cisza), żywo reagujący w pytaniach i wypowiedziach (o oklaskach nie wspominając).*

Żegnamy Panią ze smutkiem, Pani Profesor.

Zdjęcie zostało wykonane podczas odnowienia doktoratu prof. Wandy Nowakowskiej; uroczystość odbyła się 26 listopada 2015 roku. Autor: Grzegorz Gałasiński, Dziennik Łódzki.

Maria Rogozińska (1945-2024)

Zazwyczaj nie chcemy pamiętać, że nic nie trwa wiecznie. Nawet najlepsza przyjaźń kiedyś się kończy – ktoś wyjeżdża, ktoś nas porzuca, ktoś wybiera inną drogę, która nie krzyżuje się już z naszą. Ktoś odchodzi na zawsze...

I to boli najbardziej. Dlaczego? Dlaczego on/ona? Dlaczego już?

Tak właśnie myślę o Magdzie (formalnie – Marii) Rogozińskiej. Była najmłodsza z naszej paczki, która „zagnieździła” się w Domu Literatury na Roosevelta, by w czasie cotygodniowych spotkań szlifować angielszczyznę. Magda była w angielskim świetna; kilka lat pobytu w Londynie nie poszło na marne.

Nie będzie już wtorkowych spotkań w Domu Literatury, nie będzie wspólnych koncertów w filharmonii, zabraknie serdecznych rozmów telefonicznych, nie mówiąc o spacerach po pięknej ulicy Piotrkowskiej. Pozostaną wspomnienia spotkań w letnim domku w Sokolnikach, czasami rozmowa telefoniczna z bratem Magdy – Markiem. Zawsze był dumny ze swojej siostry; podkreślał, że świetnie pływa, nurkuje, jeździ na nartach. Teraz to już czas przeszły...

Magda ukończyła X LO przy alei Kościuszki, potem studia prawnicze na Uniwersytecie Łódzkim. Pracowała w handlu zagranicznym, stąd kilka lat pobytu w Londynie. Była kulturalna, delikatna, lubiana przez ludzi. Przez wiele lat, wraz z grupą przyjaciół, spędzała wakacje w górach, w Ochotnicy.

My – słuchacze ŁUTW – poznaliśmy się z Magdą kilkanaście lat temu na cotygodniowych wykładach, na których bywała regularnie. Uczestnicy projektu *Unlearned Lessons – Women on the rise (Nieodrobione lekcje – kobiety w natarciu)* poznali Magdę jako szefową tego projektu: empatyczną i kompetentną.

Będzie nam Jej brakowało.

Jagoda Kucharczyk

Emilia Stryjska

Grażyna Dec

Małgorzata Höffner

Barbara Nożewska

SEKCJE PLASTYCZNE

Anna Studzińska

Aleksandra Czeremuszkin

Stanisława Leszczyńska

Alicja Staniewska

Joanna Gogolewska

fot. Barbara Gorzelańczyk

Fotodialog

Barbara Tomczyk

Jadwiga Małachowska

Bogumiła Burda

Gabriela Wieczorkiewicz
Wędrówki leśne

Maria Jasińska

Czy może być coś bardziej Nieliterackiego niż liczby? Już w podstawówce dzieli się nas na humanistów (rzekomo) czmychających od cyferek, gdzie raki zimują, i na kochających matkę „ściślaków”. Tymczasem i ten podział, i domniemaną „nieliterackość” liczb należy czym prędzej odesłać do lamusa. Arytmetyka może być źródłem najróżniejszych twórczych inspiracji, może wyznaczać rytm zabawie poetyckiej, może nawet stać się przyczyną zupełnie nieoczywistych wzruszeń. Co ciekawe, najsilniej chyba na wyobraźnię działa... zero. Nie wierzycie Państwo? Sprawdźcie!

Beata Śniecikowska

Poezja matematyczna

Katarzyna Gołębiowska

Po pierwsze,
to ja piszę wiersze.
Po drugie,
niektóre są długie.
Po trzecie,
fajnie się je plecie.
Po czwarte,
nie wiem, czy są coś warte.
Po piąte,
to środek, nie początek.
Po szóste,
mam w nich groch, kapustę.
Po siódme,
niektóre są nudne.
Po ósme,
chyba zaraz usnę.
Po dziewiąte,
mam tu cichy kątek.
Po dziesiąte,
to koniec, nie początek.
A po jedenaste,
zaraz cię czymś trzasnę,
żeby nie wymyślać,
co jest po dwunaste.

Jola Jaśkiewicz

Jest mnóstwo liczb,
wśród których upływa nam życie.
Ułożone są w godziny,
schowane w PESELU.
Na piątkę chcielibyśmy żyć,
dziesiątką oceniać sukcesy,
milionami obracać w marzeniach;
lecz nikt nie chce zatrzymać się przy zerze,
bo zero to nic,
to pustka.
Ale jakiej lekkości przysparza!
Pustka nie ma końca,
można lewitować w jej głębi
albo można wypełnić ją tym, czym się chce
- byleby nie drętwota!
Najlepiej ciszą
pełzającą po bezludnym
świecie zabitym dechami,
gdzie diabeł skrzeczy pod krzyżem „dobranoc”,
a anioł odmawia mówić pacierze.
W głuszy myśli, tam cisza przedziera się
przez mgłę, skowronkiem w obłokach zawiesza.
Pustka, to takie zero rzeczywistości.

Człowiek i liczby *Marianna Kaczewiak*

Rodzi się człowiek. Ma nazwisko, nadaje mu się imię. W urzędowych dokumentach wpisuje się nazwiska i imiona rodziców. To jednak nie zawsze wystarczy, aby człowieka zidentyfikować. Człowiek rodzi się konkretnego dnia na osi czasu. Ten dzień można dokładnie określić liczbami i następnie uczynić go początkiem numeru identyfikacyjnego PESEL. Miejsce urodzenia także daje się opisać liczbami. Potem człowiek zaczyna uczyć się liczyć: najpierw swoje paluszki, potem otaczające go przedmioty. A kiedy zacznie chodzić do szkoły, poznaje cyfry, liczby, uczy się je łączyć, mnożyć, dzielić, dodawać,

odejmować. Wtedy staje się jeszcze bardziej uwikłany w świat liczb, zbiory cyfr. Ma swój numer na liście w klasie, numer ek szafki na ubrania w szatni, liczbowy kod dostępu do szafki. A do tego – mieszka przecież przy ulicy i w domu pod określonymi numerami. Potem otrzymuje swój numer telefonu, numer indeksu na uczelni, numer konta w banku, NIP, gdy otwiera działalność gospodarczą. Kiedy człowiek umiera, jego życie też zamyka się liczbami: datą zgonu. Jak widać, cały czas człowiek jest określany jako liczba, inna w zależności od sytuacji. Tylko PESEL pozostaje ten sam.

Liczba fi i pi *Irena Pawlak*

To wszystko jest takie proste
Jak liczby fi i pi
Liczba fi od Fi-diasza
I ciągu Fi-bonacciego
A Pi? nie od Pi-tagorasa
I nie od Pi-sma Świętego
Pi-ękno jest takie proste
W geometrii zakłęte
W spi-rali
W okręgu
Albo w złotym trójkącie
A te liczby – są święte

Pomnik dla zera *Ela Skalbania*

Przyjacielu, polub zero,
Postaw pomnik albo cokół,
Pomyśl, oceń zero z boku.
Postaw pomnik, nie ołtarze:
Zero to jest cyfra marzeń!
Zero współ z jedynekami –
I już nowoczesność mamy,
Już pikseli w telefonie
Dotykają twoje dłonie!
Plazma daje boskie wizje,
Bez niej siedziałbyś na przyzbie.
Zero cyfrą jest przyszłości,
Niech więc na pomniku gości!

Liczby *Elżbieta Boryniec*

Właściwie nie lubię liczb.
Naznaczone neutralną obojętnością
są wyrachowane i pozbawione uczuć.
Jednak każda ma swoją wartość
i nie pozwala się lekceważyć.
Ustawiają się w przypadkowej kolejności
i każą się zapamiętywać:
numer domu, telefonu,
PESEL, numer karty, konta,
terminy, kwoty, kody,
daty urodzin i śmierci.
Liczby, liczby, liczby...
Są wśród nich liczby
niewymierne, nieskończone,
są doskonałe, są rzeczywiste,
dodatnie, ujemne, są i inne.
Dla mnie – liczby są nieokiełznane
i śmieją mi się w twarz.
Jest też zero, lekceważone,
niby bez wartości,
a jednak gdzieś dodane,
czy też odjęte, robi różnicę.
Wręcz zmienia porządek rzeczy.
Nie lubię liczb.
Trudno mi porozumieć się z ludźmi,
gdy mówią głównie liczbami.
Jednak powoli sama staję się liczbą.

Liczby *Elżbieta Hanna Bukowska*

Matematycy podzielili liczby na pierwsze, parzyste, nieparzyste, urojone, zespolone, wymierne, niewymierne. A liczba PI? Nie da się znaleźć jej końca. Dziwną magiczną liczbą jest ZERO. Ani minus, ani plus, zero, czyli NIC. Prócz NIC jest jeszcze MNIEJ NIŻ NIC, czyli liczby ujemne. Skala sięga od plus nieskończoności do minus nieskończoności, a pośrodku ZERO, czyli NIC. Ach, ta arytmetyka, geometria, te rachunki! Matematyka, którą Stwórca określa świat.

ŁUTW odznaczony jest Odznaką „Za Zasługi dla Miasta Łodzi”

Nie ma na starość lepszego leku
niż Uniwersytet Trzeciego Wieku

Helena Fryś

老後の良薬は無し
第三世代大学に勝る

There is no better medicine for old age
than the University of the Third Age

On ne peut pas à la vieillesse mieux remédier
que l'Université du Troisième Age fréquenter.

Es gibt keine bessere Arznei im späten Alter
als die Universität des dritten Lebensalters

Ne ekzistas pli bona medikamento
kontraŭ maljunaĝo kiel Uneversitato de Tria Aĝo

No hay mejor medicamento contra la edad
que la Universidad de la Tercera Edad

Лучшего лекарства от старости нет
чем Третьего Возраста Университет

Non è mai troppo tardi per recuperare ciò che hai perduto
Vieni all'Università della Terza Età
a saprai quello che non hai mai saputo

Wydawca: Łódzki Uniwersytet Trzeciego Wieku im. Heleny Kretz
ul. Rewolucji 1905 r. nr 66, 90-222 Łódź, tel. 42 632 11 93
www.3wiek.uni.lodz.pl, e-mail: lutw@uni.lodz.pl

Pomysłodawca Biuletynu – Henryk Walkowski
Projekt logo ŁUTW – Maria Kulikiewicz
Projekt okładki – Zofia Łobacz

Zespół redakcyjny: **Maria Sondej**,
Alicja Korytkowska, Aleksandra Wiktorowska, Danuta Zawilska,

Do użytku wewnętrznego. Nakład 1000 egz.